

Bogár László: Ki a diktátor?

2023 november 23. Flag

Szöveg méret

Mentés

-
-
-

- [0](#)

Még nincs értékelve

Mérték

Az igazi katasztrófát az jelenti...

Egy többórás tárgyalást követ? sajtótájékoztatón az amerikai elnök megismételte a mondatát, hogy a kínai elnök diktátor. Ha csak a dolog diplomáciatechnikai felszínét nézzük, akkor sem igazán szerencsés, ha a világ két

legnagyobb gazdasági erővel rendelkező országának vezetői így nyilatkoznak egymásról, hisz a párbeszéd ilyen fogalomkészlet alkalmazása mellett nehezen elképzelhető, ám érdemes egy kicsit a mélyebb rétegeit is szemügyre venni az ilyen típusú „minősítésnek”.

A világ, amelyben élünk, egy olyan konfliktus felé halad, amilyen még nem volt (nem is lehetett) az emberiség történelme során. Ennek az összecsapásnak a lényege abból adódik, hogy az elmúlt ötszáz év során „valami” olyan játszódott le, ami nemcsak, hogy nem volt, de nem is volt értelmezhető, és az a világ „összenyitása”. Az azt megelőző évezredek során az emberiség természet adta létmódja az volt, hogy egymás mellett létezett egy-két tucat „nagykultúra”, amelyeknek egy része egymás létezéséről sem tudott. És ha tudtak is egymás létezéséről csak abban az esetben hoztak létre intenzív cserekapcsolatokat, ha ezt mindkét fél helyénvalónak tartotta, és akkor is úgy, hogy egymás alapvető önazonosságát nemcsak hogy nem vonták kétségbe, de nem is tették diskurzus tárgyává.

Természetesen akkor is voltak konfliktusok és terjeszkedő nagybirodalmak, ám e birodalmak uralmi struktúrái tisztában voltak azzal, hogy hatalmuk csak akkor lehet tartós a hódítások nyomán magas komplexitásúvá váló impérium felett, ha tiszteletben tartják a meghódítottak alapvető identitását. Ha nem ezt tették, az rövid időn belül birodalmuk összeomlásához vezetett.

A modern Nyugat felemelkedésével azonban egy új korszak kezdődött el az emberiség történetében, a Nyugat ugyanis az első és nagy valószínűséggel egyben az utolsó olyan nagykultúra, amely arra tett és tesz máig is kísérletet, hogy a világot egyetlen univerzális civilizációvá tegye. Azt nem is kell külön hangsúlyozni, hogy ennek az egyetemes civilizációnak a szellemi talapzatát a nyugatias modernitás létértelmezési rendszere jelenti. Az elmúlt ötszáz év története tehát egy példátlan vállalkozás története, amely legalábbis az üzemeltetéstechikai felszínen sikeresen „nyugatosította” a világot. Annyira sikeresen, hogy a világ sok ezer éve fennálló és ma is létező olyan nagykulturái, mint Kína vagy India is olyan komplex nyugatosodáson mennek át, aminek stratégiai következményei ma még beláthatatlanok.

Talán nem kell különösebben hangsúlyozni, hogy a világ Nyugaton kívüli nagykulturái nem egészen önként vitték végbe ezt a nyugatosítási folyamatot. A modern Nyugat a véres katonai erőszak, aztán az egyre kifinomultabb és rejtettebb létezőszak minden lehetséges formáját felhasználva igyekezett globális létberendezkedése részévé tenni mindenkit. És ez önmagában talán még nem is vezetett volna katasztrófához abban az esetben, ha a Nyugat saját állításával egyezően „minden létező világok legjobbját” valósította volna meg e folyamat során. Bár ebben az esetben is érdemes lenne eltöprengeni azon, hogy vajon ami minden létező világok legjobbjika mindenki számára, azt miért kell tőzzel-vassal, a brutális kegyetlenség minden létező fegyverét alkalmazva terjeszteni. Az igazi katasztrófát az jelenti, hogy a modern Nyugat létmódja, amit maga az utóbbi évszázad során a liberális demokrácia és a szabad piacgazdaság kombinációjaként ír le, valójában egy olyan végül mindent felemészítő élőködő szerveződéssel, ami kizárólag a világtörténelem legkegyetlenebb diktatúrájaként tudja planetáris uralmát fenntartani.

E parazita szerveződési mód vivőanyaga a bármilyen áron elérendő anyagi-fizikai haszon, mert ez a „bármilyen” ár érvényesülése lényegében a világ komplex önfelszámolási folyamatának ágyaz meg. Amikor ezzel a ma már evidens összefüggéssel szembesülünk, azonnal hozzá kell tennünk, hogy a hamis önbemutatása során magát „szocializmusnak” nevező politikai kapitalizmus nemcsak hogy nem lehetett alternatívája a kapitalizmusnak, hanem éppen ellenkezőleg, pont arra szolgált, hogy a világ periferiáin elvégezze azt a történelmi „piszkos munkát”, a hagyományos paraszti társadalom véres felszámolását, amit a „demokráciájára” oly büszke globális uralmi szuperstruktúra nyíltan már nem szívesen vállalt volna.

Visszatérve tehát témánk kiindulópontjára, vagyis az amerikai elnök „diktátorozására”, a nyugatias modernitás hatodik világbirodalmaként üzemelő Amerikai Egyesült Államok esetében több ok is van arra, hogy ezt inkább egy duzzogó óvodás mentális szintjén megjelenő egyszerre szánalmas és nevetséges megnyilvánulásnak tekintsük. Az első és legfontosabb ok az, hogy Nyugat által alkalmazott létezőszak „méltó örököséként” Amerika eleve népiértásra épül, és Amerikai Egyesült Államokként való felemelkedése során sem igazán riadt vissza a legbrutálisabb erőszak alkalmazásától sem, és Kína Nyugat által történt kíméletlen kifosztásából szintén kivette a részét. A kommunista diktatúra korszaka a globális kapitalizmus hatalmi szuperstruktúrái számára elzékenyen felszámolta a hagyományos paraszti társadalmat, eltávolítva ezzel a Kína nyugatosítása előtti legfontosabb akadályt. Ekkor hirtelen megtörtént a látványos kibékülés, és ettől kezdve a kínai kommunista diktatúra kicsit sem zavarta a demokratikus értékekre oly kényes Nyugatot és benne az amerikai birodalmat. Most is inkább csak azért zavarja, mert Kína ma már kevésbé kifosztható, mint ennek előtte, aminek fő oka valóban az, hogy nem szeretne a „liberális demokrácia” csapdájába belesétálni.

Bogár László

A szerző? közgazdász

www.magyarhirlap.hu

Ajánló